

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83828,Wusatowski-Zygmunt.html>
2023-12-04, 07:16

Wusatowski Zygmunt

WUSATOWSKI Zygmunt (2 II 1910, Stary Sącz – 9 IX 1969, Gliwice), inżynier metalurg, specjalista walcownik. Syn Zygmunta, prawnika, i Aleksandry z Jakubowskich, nauczycielki.

W. ukończył Gimnazjum im. J. Kochanowskiego w Krakowie i podjął w 1929 studia na Akad. Górniczej w Krakowie. W V 1936 obronił pracę dotyczącą własności ulepszonych cieplnie stali sprężynowych. Służbę wojskową odbył w Szkole Podchorążych we Włodzimierzu Wołyńskim. W czasie studiów, i później, uprawiał aktywnie wioślarstwo, tenis, narciarstwo i turystykę górską. Narciarstwem i turystyką zajmował się do końca życia.

W. pracę zawodową podjął w 1937 w nowo utworzonym wydziale hutniczym spółki Zakłady Południowe w Hucie Baildon, od 1938 pracował w Katowicach, a następnie w Stalowej Woli. Uczestniczył tam przy budowie wydziałów przeróbki plastycznej. Po przejściu Zaolzia w 1938–39 był zatrudniony w Trzyńcu, skąd tuż przed wybuchem II wojny światowej powrócił do walcowni Huty Stalowa Wola.

W. został zmobilizowany w VIII 1939 i brał udział w kampanii wrześniowej w artylerii lekkiej. Udało mu się uniknąć niewoli i w końcu IX 1939 wrócił do Stalowej Woli. Po uruchomieniu huty przez okupanta, w 1940 ponownie podjął pracę w wydziale walcowni. Włączył się do pracy konspiracyjnej w organizacji Polska Niepodległa, następnie w ZWZ i w końcu w AK. Uczestniczył w akcjach sabotażowych powodujących znaczne straty materiałowe (eliminacje wytopów, celowe zmiany technologiczne). Po opuszczeniu przez Niemców Stalowej Woli (III 1944) pracował nadal na wydziale walcowni. W tym czasie rozpoczął pracę nad tłumaczeniem książki W. Trinksa *Kalibrowanie walców*, której przekład wydał drukiem, wraz z atlasem, w 1948 i 1949.

W III 1945 przyjechał na Śląsk i brał udział w utworzeniu Hutniczego Inst. Badawczego w Gliwicach, jako kierownik wydziału metalurgicznego (1945–50), następnie Zakładu Obróbki Plastycznej, a potem Zakładu Walcowania i Kuźnictwa (1950–61). Pracował w tym czasie nad tworzeniem norm technicznych, zajmował się badaniem wpływu odkształceń na strukturę i własności wyrobów. Już w 1949 uzyskał doktorat na Politechnice Śląskiej na podstawie pracy: *Gniot, wydłużenie, rozłoczenie w procesie walcowania*. Podjął wtedy równocześnie pracę na Politechnice Śląskiej, od 1958 jako profesor nadzwyczajny.

W 1950–60 W. prowadził prace badawcze w zakresie analizy warunków nagrzewania wsadów i usuwania zgorzeliny, naprężeń plastycznych i uplastyczniających oraz obliczeń nacisków walców, momentów walcowania i oddziaływania warunków kształtowania plastycznego, kalibrowania walców i modelowania procesów walcowania. Wyniki prac były opublikowane w książkach: *Podstawy procesu walcowania* (1952), *Piece walcownicze i kuźnicze* (1954), *Podstawy walcowania* (1960) oraz w późniejszych publikacjach wydanych poza granicami kraju: *Grundlagen der Walzen* (Leipzig 1963), *Osnovy prokatki mietalurgia* (Moskwa 1967), *Bazele laminării* (Bukareszt 1972), *Fundamentals of Rolling* (Oxford 1979 i 2003). W. był także autorem ponad 200 artykułów na łamach fachowych czasopism polskich i zagranicznych (60). W 1968 otrzymał w uznaniu zasług na polu walcownictwa tytuł profesora zwyczajnego, bez przedkładania rozprawy habilitacyjnej.

Był członkiem Komitetu Metalurgii i Komitetu Budowy Maszyn PAN. Należał do British Iron and Steel Institute oraz American Iron and Steel Institute. Współpracował z wieloma polskimi i zagranicznymi uczelniami i stowarzyszeniami technicznymi. Wielokrotnie był odznaczany (m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski) i nagradzany. W 1964 otrzymał, wraz z zespołem, nagrodę państwową II stopnia za intensyfikację procesu walcowania przez wdrożenie do praktyki hutniczej teoretycznych rozwiązań z zakresu kalibrowania i pomiarów.

SBTP (R. Wusatowski).

Inżynierowie polscy w XIX i XX wieku, red. Z. Mrugalski, t. X ,
Warszawa 2007; L. Krzyżanowski: *Sędziowie w II
Rzeczypospolitej. Okręgi apelacyjne: krakowski i katowicki*,
Katowice 2011.

Andrzej J. Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)